

УДК 332.2:332.3

## **АКТУАЛІЗАЦІЯ ВНЕСЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ПРО ПЛАНОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ ДО ВОДНОГО КАДАСТРУ**

*студ. IV курсу Русин В., студ. I курсу магістратури Головей Х., студ. I курсу магістратури Курта В., науковий керівник доцент, к.н. з д.у. Пересоляк В.Ю.*

Україна перебуває в процесі інтеграції законодавства до європейських стандартів, як наслідок останні роки для будівництва низки водних об'єктів здійснюється стратегічна екологічна оцінка та оцінка впливу на довкілля, в даній публікації ми розглянемо необхідність внесення даних про планову діяльність до Водного кадастру.

**Ключові слова:** водний кадастр, стратегічна екологічна оцінка (СЕО), оцінка впливу на довкілля (ОВД).

### **ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ**

Однією з головних перепон до євроінтеграції є корупція в українській владі, оприлюднення публічних даних, доступ громадськості до них, зокрема про стан навколишнього середовища його якість є базовим правом громадян України. Проте, попри умовну «відкритість» та «розвиток» геоінформаційних систем, законодавством розмежовуються повноваження, та відповідно збір інформації ведеться різними структурами, часто це створює сприятливі умови для корупційних схем. В даній статті проаналізовано доступність та відкритість даних водного кадастру та важливість внесення до нього даних про планову діяльність.

### **АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ**

В рамках проекту міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» було проаналізовано стан проведення СЕО, яке має на меті зміцнення муніципального сектору та пришвидшення економічного розвитку міст [1].

В статті [2] автори піднімають проблему моніторингу та обліку водних ресурсів в населених пунктах та вносять пропозицію щодо створення альтернативної обліково-аналітичної системи 3D кадастру, яка б дозволила ці проблеми мінімізувати.

Біля І.К. наводить характеристику Геопорталу «Водних ресурсів» на прикладі Чернівецької області. Автор зазначає, що Геопортал не може характеризуватися заявленою повнотою відомостей об'єктів гідрографії та їх просторовою точністю, а отже і достовірністю матеріалів [3].

Таким чином, доходимо висновку, що є необхідним перегляд питання про актуальність даних, які надають органи державної та виконавчої влади щодо водних ресурсів.

### **ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ**

В реаліях інтенсифікації людської діяльності, розвитку промисловості та відповідно до зміни якісно-кількісного стану та використання водних ресурсів беззаперечною є необхідність запровадження єдиної публічної системи збору даних. Згідно ПКМ «Порядок ведення державного водного кадастру» до

нього включаються відомості про: поверхневі, підземні, внутрішні морські води та територіальне море, обсяги, режим, якість і використання вод, водокористувачів (крім вторинних), також відомості про водогосподарські об'єкти - що забезпечують використання води, очищення та скид зворотних вод [4]. Збір та систематизація даних за розділом «Поверхневі води» ведеться ДСНС у частині проведення постійних гідрометричних, гідрохімічних спостережень за кількісними і якісними характеристиками поверхневих вод, оскільки вони безпосередньо впливають на безпеку життєдіяльності людей. Держводагентство проводить збір за розділом «Поверхневі води» у частині обліку поверхневих водних об'єктів та за розділом «Водокористування», за розділом «Підземні води»- Держгеонадрами. Така структура та відокремленість даних не дають змогу комплексно реагувати на зміни, що можуть відбуватися в контексті якості та об'єму водних ресурсів в межах басейнів річок та оперативно вирішувати проблеми, що можуть бути спричинені як природними явищами, так і неправомірною діяльністю. В таблиці 1 відображено розподіленість збору та розпорядження статистичними даними по розділах, описаних вище [5].

Аналіз інформації, отриманої в рамках здійснення державного моніторингу вод, для оцінки стану вод та забезпечення органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування інформацією для прийняття рішень у галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів проводиться:

– Міністерство енергетики та захисту довкілля - у частині державного моніторингу морських вод та на загальнодержавному рівні (щороку);

– Держводагентством (у частині державного моніторингу масивів поверхневих вод, включаючи прибережні води) та Держгеонадрами (у частині державного моніторингу масивів підземних вод) - на рівні районів річкових басейнів (щороку).

Прогнозування стану вод та його зміни здійснюється шляхом моделювання кількісних і якісних показників вод з метою розроблення рекомендацій щодо здійснення заходів для запобігання можливим негативним змінам та покращення існуючого стану вод. Науково-методичне забезпечення державного моніторингу вод здійснює Міністерство енергетики та захисту довкілля.

*Таблиця 1 Ведення Водного кадастру органами державної влади*

Назва Розділу, за яким ведеться збір даних	Назва Державного органу, що проводить збір	Місце, де оприлюднюється інформація	Доступ до даних
--	--	-------------------------------------	-----------------

«Поверхневі води» (проведення постійних гідрометричних, гідрохімічних спостережень за кількісними і якісними характеристиками поверхневих вод)	ДСНС	Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій <a href="https://www.dsns.gov.ua/ua/Upravlinnya-gidrometeorologiyi.html">https://www.dsns.gov.ua/ua/Upravlinnya-gidrometeorologiyi.html</a>	Безкоштовно - (публічний запит на інформацію)
“Поверхневі води” у частині обліку поверхневих водних об’єктів та за розділом “Водокористування”	Держводагенство	Єдиний портал відкритих даних <a href="https://data.gov.ua/dataset/ee2bc3b0-42d4-4f19-8d96-913cd9d1f02a/resource/8b3c25b9-5aaf-4741-b619-c28782033d97">https://data.gov.ua/dataset/ee2bc3b0-42d4-4f19-8d96-913cd9d1f02a/resource/8b3c25b9-5aaf-4741-b619-c28782033d97</a>	У вигляді Excel файлів, ведеться щоквартально по областям
“Підземні води”	Держгеонадра	<a href="https://www.geo.gov.ua/groundwater/">https://www.geo.gov.ua/groundwater/</a>	Дані за 2016 р. у розрізі областей

На сьогоднішній день на сайті Держводагентства у тестовому режимі працює геопортал «Державний водний кадастр» та «Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів України», триває наповнення його даними. Не можна не відмітити позитивний розвиток геоінформаційних технологій та інструментів для розв’язання прикладних задач, проте, не зважаючи на це, закритість та застарілість інформації залишається питанням, що потребує доопрацювання та зацікавленості органів державної влади.

Після ратифікації Орхуської конвенції, Еспо конвенцій та протоколу стратегічної екологічної оцінки (далі СЕО) до неї, в Україні вступив в дію закон «Про стратегічну екологічну оцінку» та «Про оцінку впливу на довкілля», які в свою чергу повинні сприяти сталому екологічному розвитку держави та долучення громадськості до контролю за проведенням планової діяльності. Що стосується впливу громадськості на проведення процедури СЕО та оцінки впливу на довкілля (далі ОВД) єдина інформаційна система водного кадастру надала б змогу, не тільки отримати офіційні, актуальні дані, під час проведення громадських обговорень, а також дозволила б вести нагляд за розвитком планової діяльності широким колом спеціалістів [6-7].

До прикладу: всі проектні рішення (за стадіями, черговістю та ділянками будівництва) повинні вноситись на відповідний картографічний матеріал

водного кадастру з урахуванням всіх розрахунків з впливу на навколишнє середовище (ОВД) та на життєдіяльність населення (СЕО).

Функція щодо відображення планової діяльності пов'язаної з використанням водних ресурсів в подальшому дозволить проводити масштабні дослідження антропогенного впливу на водні ресурси України.

Важливо розуміти у яких випадках проводиться СЕО, а в яких ОВД, повний перелік об'єктів наведений у відповідних законах, проте ще більш важливим є зміст документації, адже вона повинна чітко характеризувати поточний стан довкілля, та можливий оптимістичний та негативний розвиток екосистеми в межах території проведення майбутньої планової діяльності.

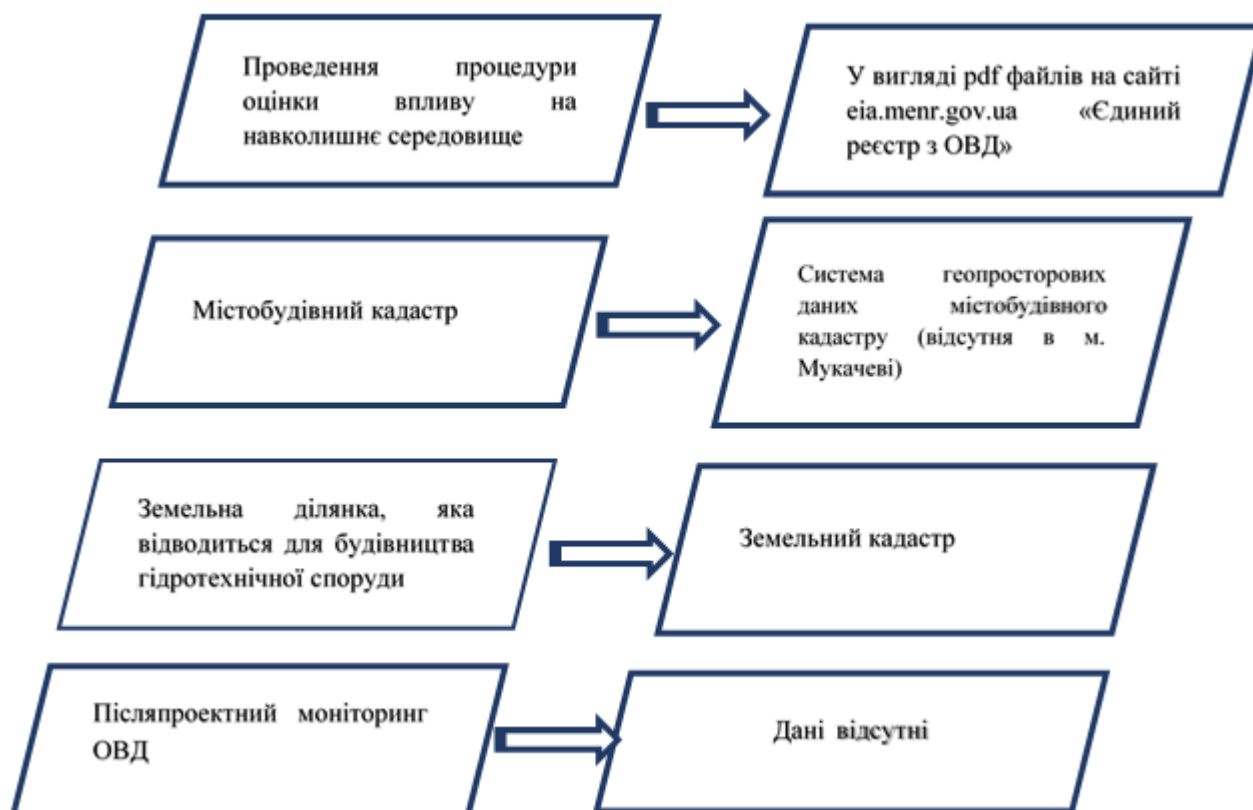
Посилання на відомість повинні бути звіті, але дані які використовують у звіті надаються громадянам на платній основі, тому громадськість не завжди може перевірити достовірність даних.

Інформація щодо гідрологічних показників під час будівництва також буде недоступна для громадськості, адже як згадувалось вище звітність та моніторинг проводяться щорічно або щоквартально.

У зв'язку з чим необхідно, особливо для водних об'єктів актуальні дані, які були б у вільному доступі та постійно оновлювались, розвинемо ідею на прикладі проектів щодо будівництва Латорицької міні ГЕС [8]. На р. Латориця є створ, по якому проводяться спостереження, проте лише 4 рази на рік, що не є достатнім для дослідження змін гідрологічних показників, тим паче цього буде недостатньо під час проведення будівництва, яке спричинить різкі зміни екосистеми в цілому

Це можна вирішити, впровадивши публічну геоінформаційну систему Водних ресурсів України, яка б містила та відображала дані, які стосуються гідрологічного режиму водних об'єктів, а також посилання на документацію, яка розробляється для них, або щодо об'єктів, які безпосередньо використовують даний ресурс, або знаходяться в межах водоохоронної зони.

На схемі 1 проаналізовано етапи проведення процедури ОВД відповідно, де розміщуються ті чи інші дані.



*Схема 1 – Розміщення даних, які використовуються на різних етапах проведення процедури ОВД*

Зі схеми чітко видно, що відомості про перебіг процедури ОВД відображаються на сайті «Єдиний реєстр з ОВД», відомості про планову діяльність містяться в містобудівному кадастрі, про земельну ділянку, на якій передбачається будівництво чи реконструкція об'єктів – в Державному земельному кадастрі. Щодо етапу проведення післяпроектного моніторингу суб'єкт господарювання після отримання висновку з оцінки впливу на довкілля має його здійснювати у питанні дотримання його умов та інформувати про результати Мінприроди чи уповноважений територіальний орган, який видавав висновок.

### **ВИСНОВОК**

Зважаючи на відокремленість інформації та низьку спроможність обміну інформацією між базами даних різних державних установ, необхідним є вирішення питання заповнення актуальними відомостями Геопортал Водного кадастру, та розгляду інструментів, що дозволили б додавати дані про планову діяльність, що пов'язана з використанням водних ресурсів, або безпосередньо може на них вплинути.

### **СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

1. Федерация канадських муніципалітетів / Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст», 2019. – [Електронне джерело]. – [Режим доступу]: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/529/Keys-Study-CEO.pdf>.
2. Дубницька М.В. «Нові підходи до обліку і моніторингу водних об'єктів (тривимірний простір)». к.т.н. Крельштейн П.Д. . – [Електронне

джерело]. – [Режим доступу]:

[file:///C:/Users/Win10/Desktop/MTP\\_2017\\_64\\_11.pdf](file:///C:/Users/Win10/Desktop/MTP_2017_64_11.pdf).

3. Біля І. К. «Аналіз геоportалу «водні ресурси України» (на прикладі чернівецької області)» – [Електронне джерело]. – [Режим доступу]: [http://maptimes.inf.ua/CH\\_18/Ch18\\_Article3\\_Water-resources-geoportal-analysis.html](http://maptimes.inf.ua/CH_18/Ch18_Article3_Water-resources-geoportal-analysis.html).

4. Про затвердження Порядку ведення державного водного кадастру: постанова Кабінету Міністрів України від 8 квітня 1996 р. № 413. – [Електронне джерело]. – [Режим доступу]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-96-%D0%BF>.

5. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI.- Голос України офіційне видання від 09.02.2011— № 24.

6. Про оцінку впливу на довкілля: Закону України. - Відомості Верховної Ради.- 2017, № 29, ст.315.

7. Про стратегічну екологічну оцінку: Закон України.-Відомості Верховної Ради.- 2018, № 16, ст.138.

8. Геопортал «Водні ресурси України» – [Електронне джерело]. – [Режим доступу]: [http://www.apena.com.ua/images/documents/162/Water\\_resources\\_of\\_Ukraine.pdf](http://www.apena.com.ua/images/documents/162/Water_resources_of_Ukraine.pdf).

9. Нове будівництво і експлуатація міні ГЕС (МГЕС-1) в м. Мукачево на р. Латориця загальною встановленою потужністю до 999 кВт. [Електронне джерело]. – [Режим доступу]: <http://eia.menr.gov.ua/uk/case/id-642>.